

TABVLA RECITATIONVM

IN

ACADEMIA LVDOVICIANA
PER SEMESTRE HIBERNVM

A DIE XVI. OCTOBR.

CIDIDCCCLXXXVI.

IN CHOANDARVM.

RECTOR

ACADEMIAE LVDOVICIANAE

D. CAROLVS GVILIELMVS
CHRISTIAN. MÜLLER

CVM SENATV.

Inter clementiae documenta, quae *Suetonius* inde a cap. 51. de *Augusto* praedicat, Caesar, ne de inhibenda testamentorum licentia senatus quidquam constitueret, intercessisse memoratur. Quum paulo ante *Suetonius* de iocis inuidiosis in *Augustum* iactis, de libellis famosis contra eum sparsis locutus sit, ab inimicis eius in testamentis multa acerbius dicta fuisse apparet, adeo, ut senatus talem libertatis testamentariae abusum coercuisset, nisi *Augustus* hanc libertatis speciem seruare Quiritibus maluisset. Minime autem mirum, Romanis, qui testamentifactionem multo magis, quam nos, inter res publicas retulerunt, ita, ut initio comitiis calatis testamenta conderent, maximi momenti fuisse sententiam moribundi, qui haeredem aut legatarium publicè laude aut vituperatione prosequeretur. Officiis amicitiae annumerabatur, unicuique amicorum aliquid memoriae causa legare, atque animi dolorem aliquo saltem commodo lenire. Quare *Cicero* Phil. II. crimen ab *Antonio* prolatum, ipsi nullas haereditates venisse, pluribus refellit, seque amplius H — S. ducentis acceptum haereditatibus retulisse ostendit. Cuius nomen igitur, saltem cum amicitiae elogio, in pluribus testamentis perscriptum erat, is vir laudabilis videbatur, eoque gloriabatur, etsi rem leuissimam ex legato acceperit. Non enim pretium ipsius legati, sed iudicium ultimum morientis maximi aestimabatur. Quemadmodum omnes nouissimae morientium voces attentius obseruari solent, tanquam effata animi iam supra mortalia sapientis, quemadmodum imprecationes eorum olim pro diris habitae sunt, quemadmodum omnia eorum mandata diligentissime exequenda esse putamus: ita Romani auctoritatem summam tribuerunt iudiciis in articulo mortis conscriptis. Sic, *Darii* filius, *Cyrus* non tam regni, quod ipsi testamentum patris eripuerat, iactura quam iudicio supremo parentis incensus fuisse a *Iustino* V. 11. narratur. Ostentationis igitur causa Romani saepius legata reliquere viris nobilissimis & grauissimis, quibuscum ipsis nulla familiaritas intercesserat eum in finem, ut amicitiae cum illis speciem prae se ferrent. Similiter *Augustus* ipse in testamento, ne quem tanquam indignum praeteriisse videretur, teste *Tacito* Ann. I. 8, omnes primores tertio gradu haeredes scripsit, plerosque vel inuisos sibi. Idem *Augustus*, etsi non, sicut *Nero* aut *Damianus*, alienis haereditatibus locupletior fieri aureret, tamen *Suetonio* cap. 66. autore, amicorum summa iudicia morosissime pensitauit, neque dolore dissimulato, si parcus, aut citra honorem verborum, neque gaudio, si grata pieque quis prosecutus fuisset. Sequentibus imperatoribus mos inualuit, Caesarem haeredem nuncupandi, eumque maxima cum adulatione commemorandi, ut reliquae testamenti partes sustinerentur. Pariter, qui vini contra saenitiam prin-

principum non miffitare aufi erant, teftantes liberrime eos exfecrati, vehementiusque in eos inuecti funt, quorum atrocitatem iam vereri defierant. Sic *Fulcinus* apud *Tacitum* Ann. VI. 38. fupremis tabulis multa liberius in praecipuos Caefaris libertos composuit; fic *Veiento* apud eundem Ann. XIV. 50. multa & probrofa in patres & facerdotes fcripfit in libris, quibus nomen *Codicillorum* dedit; fic *Petronius* (*Tac. Ann. XVI. 18.*) in codicillis flagitia *Neronis* perferipfit, funtque, qui illos eosdem effe putent cum Satyrico, quod hodie extat. Eadem licentia nonnulli nouum *Augufti* imperium detrectantes in teftamentis vfi effe videntur. Non eff igitur, cur cum *Sigonio* in *Suetonii* loco *fcommatum*, aut cum aliis iocorum legamus. Nec *Torrentius* probandus, qui fenatum illis, qui famofos libellos contra *Auguftum* confecerint, *libertatem* teftandi adimere voluiffe; recte potius *Cafaubonus* monuit, *Torrentium* differentiae inter *licentiam*; feu immodicam libertatem, & veram *libertatem* oblitum effe. Quae differentia vt clarius appareat, pauca vniuerfe de finibus *libertatis teftamentariae*, quales apud Romanos fuerunt, hodieque funt, differemus. Secundum leges Romanas fuma femp teftandi *libertas* fuit inde a XII. Tabulis, quibus fancitur: Paterfamilias vti legaffit, ita ius effo. Teftamenta vim legum habent, atque teftatores; tanquam legiflatores, pro arbitrio conditiones adicere, haeredes fubftituere, ipfamque teftamentum reuocare poffunt. Tabulae teftamenti tam sanctae funt, vt eas ante mortem teftatoris aperire nefas fit, eam quoque ob caufam, ne, quae in eo continentur, iudicia teftatori odium pariant. Quantam operam praetores & ICI nunquam non dederint, vt etiam teftamenta vitio aliquo laborantia tuerentur, neminem fugit. Quid? quod *Plinius* Ep. V. 7. defuncti voluntatem nobis ipfo iure antiquiorem effe contendit. Teftamentum vi & metu a teftatore extorqueri nequit, grauiturque in eos animaduertitur, qui aliquem teftari prohibent. Ipsa promiffio, quamuis iurata, qua teftator olim aliquem heredem fcribere pollicitus erat, teftamento obrogare nequit. Atat ingens ifta *libertas* limitibus quibusdam circumfcribitur, variisque modis teftamenta infirmantur, ita, vt nulla, iniufta, irritate reddantur, *rumpantur*, *deftruantur*, & *refcindantur*, neglecta folennitate, fiue interna, fiue externa, quam leges requirunt. Iam, qualis indulgeatur *libertas* fententiarum, quae in teftamentis proferri folent, difquiramus. Teftamentum *impium* vocandum effet, fi teftator contumeliose de deo ipfo fcripferit, animam diabolo legarit; & fic porro, rurus nempe a poenis humanis, nifi poenae loco corpus fepultum effodere, locoque inhonelfo condere velimus. Qui in teftamento christianam religionem abominatur, illicitamque aliquam feftam profiteretur, eius teftamentum nullum eff; quia tanquam apoftata & haereticus teftamentifactione femetipfum priuauit. Si teftator haeredibus res iniungat religioni contrarias, talia mandata, ficuti etiam omnes conditiones inhonelfae, pro non fcriptis habentur, cuiusmodi v. c. effent infcriptiones fepulcrales impii argumenti. Idem dicendum de mandatis fuperftitiofis circa fepulturam resque cum ea coniunctas, fi v. c. Proteftantium religioni addictus *legata pro anima* fcriberet. Maledictio contra eum adiecta, qui teftamentum impugnet, nullam vim habet in foro humano, praefertim fi teftamento vera vitia infint. Teftator, qui in principem inuehitur, crimen laefae maiestatis committit, cuius reis non teftandi folum facultas, fed etiam ipfa bona a fifco adimuntur. Caeterum nota eff fcriptorum quorundam fictio, qua, liberius de principe aliquo iudicaturi, teftamentum viro alicui claro (*Teftament politique de Richelieu, Colbert &c.*) fubdiderunt. Illa infirmitas ex L. 48. D. de haer. inf. valet: *Filius meus impiiffimus, male de me meritis, haeres effo*; pure enim haeres infituitur, quamuis cum *maledicto*, & omnes huiusmodi infitutions receptae fant. Talia enim, bene diftinguente *Duareno* Opp. T. I. p. 336., obiurgandi & admonendi, non *contumeliae* caufa dicuntur. Si vero animus *iniuriis* heredem aut legatarium afficiendi appareat, infitutio aut legatum nullum eff ex L. 59. D. de Legatis I. Cum caufas quasdam exhaeredandi leges permiffent, enumeratio talium caufarum, vitaeque exhaeredati ideo notata, pro iniuria haberi nequit. — Efti autem leges maximam teftamentorum *libertatem* concefferint, nec in omnem eorum *licentiam* animaduertant, praeter illa tamen, quae leges *inbeant*, *ethica* quaedam praeepta de *decoro* teftamentorum tradi, & moneri teftatores poffunt, non liberalitatis tantum aut auaritiae, pietatis & impietatis, ambitionis & abiecti animi, gratae & ingratae mentis, fed omnium etiam morum, vti recte *Plinius* Ep. VIII. 18. dixit, fpeculum effe teftamentum. Si igitur iudicium pofteritatis refpiciamus, abftinendum in teftamentis, omnibus, quae bonis moribus repugnant. Licet in oratione ad pofteros directa, qualis teftamentum eff, abfque omni metu iudicia ferre poffimus, quia nobis ipsis nihil timemus, magnaque fit verbis morientium autoritas, fapientis tamen eff, morte infante non mentem perturbatam, fed tranquillam prae fe ferre. Christiana autem religio tantum abeff, vt exfecrationes iniuriasque in teftamentis effufas (citationes ad tribunal diuinum, in vallem Iofaphat &c.) comprobe, vt potius moribundos omnem vlcifcendi animum exuere, & depofita fimultate vita excedere iubeat. Odiis, quae in teftamentis ebulliunt, quamuis nobis ipsis non noceamus, inimicos tamen plerumque noftris excitamus. Suos qui teftamento diffamat, non modo inofficofus, fed etiam imprudentiffimus eff. Obfcoenas res aut ludicras teftamento vir grauis non immifcet. Denique in teftamentis, quae magiftratui offeruntur, decorum eo magis obferuandum, quoniam aperta publice recitantur. — Iam fine vlteriore praefatione exhibebimus Vobis, *Commiliones fuaniffimi*, tabulam praedictionum hibernarum, indicabimusque fcolas a praeeptoribus Veftris aperiendas, quas, vt maxima affiduitate frequentetis, monemus atque cohortamur.

LECTIONES THEOLOGICAE.

D. IOHANNES GEORGIVS BECHTOLD hora VIII. matutina veritatem R. C. praeunte Leflio demonstrabit. Hora VIII. Titmanni theologiam moralem praeleget. Hora XI. Doederleinii institutionis theologi Christiani, seu theologiae dogmaticae partem priorem interpretabitur. Hora II. pomerid. in explicandis N. T. tabulis sedulo perget: ad scholas examinatorias & catecheticas aequè paratus.

D. LVDOV. BENIAM. OUVRIER. Hor. VIII - IX. historiam ecclesiasticam N. T. enarrabit ad ductum Mosheimii. IX - X. theologiam dogmaticam duce Seillero. XI - XII. theologiam moralem docebit praeunte D. Leflio. Diebus Mercurii & Saturni XI - XII. homileticum theoretico practicum instituet ad proprium Compendium.

IO. CHRISTOPH. FRID. SCHVLZ hor. VIII - IX. theologiam dogmaticam ex HEILMANNO tradet. Hor. IX - X. Epistolas Pauli ad Romanos & I. ad Corinthios explicabit. Hor. X - XI. exercitationes catecheticas instituet. Hor. XI - XII. theologiam symbolicam ecclesiae lutheranae ex b. WALCHII breuiario docebit. — Hor. I - II. linguae anglicanae fundamenta docebit publice. — Aderit etiam his, qui eo duce in explicandis libris N. T. ipsi exerceri cupiant.

LECTIONES IURIDICAE.

D. IO. CHRISTOPH. KOCH hor. IX & XI. Pandectas ex HELLFELDIO, hor. X. ius Canonicum e BOEHMERO; hor. II. ius Criminale e compendio suo tradet. Disputatorium quoque & Examinatorium offert.

D. IO. DAN. HENRICVS MVSAEVS *Privatim* Hor. VIII - IX. *Ius publicum* S. R. I. PÜTTERO, Hor. II - III. *Ius Germanicum privatim*, SELCHOVIO praeunte tradet. Hor. III - IV. *Processum summorum Imperii tribunalium* docebit, PÜTTERI Epitome usus. Scholas quoque *elaboratorio-practicas* denuo aperiet. *Publice*, *Ius mercatorum & cambiæ* ex libris suis tradet; nec iis deerit, qui *praelectiones encyclopaedicas* siue introductorias in uniuersum studium iuris desiderant.

D. HELVICVS BERNHARDVS IAVP hora I - II. *ius feudale* duce BOEHMERO tradet. Hora III - IV. *historiam imperii R. G.* enarrabit ad filum PÜTTERI. Collegium *processuale practicum* desiderantibus hora-commoda aperiet.

D. IO. GODOFR. SIGISM. ALBR. BVCHNER. *Publice* singulis diebus mercurii hora I - II. *ad lib. XLIX. D. de appellationibus* commentabitur. Eadem hora singulis diebus veneris collegium disputatorium in usum selectissimorum auditorum *gratis* aperiet. *Privatim* hora VIII - IX. praelectiones ad HEINECCII *Elementa iuris civilis secundum ordinem Institutionum* instituet. Hora X - XI. *historiam iuris uniuersi per Germaniam obtinentis* duce SELCHOVIO docebit. Hora XI - XII. *ius naturae & gentium* ad filum HOEPFNERI tradet.

LECTIONES MEDICAE.

D. IOANN. WILH. BAVMER, Med. Prof. primar. horis antemeridianis VIII. Chemiam docimasticam ad sua praecepta, typis prostantia, tradet, atque processus docimasticos diebus horisque consuetis instituet. VIII. Iurisprudentiam medicam, secundum medicinae suae forensis filum, proponet, atque casibus forensibus, per VIII. iustra habitis, illustrabit. X. ad Io. Zach. Platneri ductum, in arte singulis morbis medendi, pathologiam atque therapiam speciales ita explicabit, ut se, in morbis curandis propria longaque experientia niti, facile adpareat. XI. In publici atque

atque medicinae Candidatorum commodum, collegium clinicum continuabit, & his vberem, in praxi clinica sese exercendi, occasionem, suppeditabit. Nec illis deerit, qui quamcunque historiae naturalis vel medicinae partem addicere, praeoptauerint.

D. IO. LVD. FRID. DIEZ Prof. Med. Ord. H. VIII - IX. Physiologiam praeunte Metzgero; h. IX - X. Pathologiam; h. X - XI. Anatomiam theoreticam duce Plenckio explicabit. Anatomiam practicam horis consuetis docebit. Praelectiones in Therapiam generalem desiderantibus haud deerit.

D. CAROLVS GVILIELMVS CHRISTIANVS MVLLER Med. & Philos. nat. P. P. O. h. VIII. Physicam dogmatico-experimentalem, h. IX. Pharmaciam, h. X. Materiam medicam & h. III. Technologiam, tradet.

LECTIONES PHILOSOPHICAE.

ANDREAS BOEHM. Log. Met. & Math. P. P. O. *Logicam* h. VIII. *metaphysicam* h. IX. ad ductum compendiorum a se editorum, *Mathesin puram* h. II. *applicatam* h. III. praeunte b. WOLFIO docebit. Bibliothecam publicam consueto tempore aperiet.

D. CHRISTIANVS HENRICVS SCHMID Prof. Poeseos & Eloqu. P. O. *Publice* Hora V - VI. Encyclopaediam scientiarum omnium e libro suo: *Abriss der Gelehrsamkeit*, Berlin 1783. tradet. *Privatim* Hora III - IV. nonnullos *Linii* libros explicabit; Hor. IV - V. *Antiquitates Romanas* duce *Rullmanno* enarrabit; ad docenda *Aesthetices*, *Poetices* & *Rhetorices* elementa paratissimus.

HENR. MART. GODOFR. KOESTER Histor. P. P. O. Hora X - XI. Historiam Europaeam, hora XI - XII. Historiam vniuersalem, hora IV - V. Philosophiam moralem, ad Compendia sua; Historiam vero ecclesiasticam ad Comp. Schroeckhianum docebit hora commodam; ad praelectiones in Statisticam aliasque disciplinas historicas paratus.

GVILIELMVS FRIDERICVS HEZEL, Philos. D. LL. OO. & Antiqq. Sacrr. P. P. O. *Publice* tradet *fundamenta linguae Arabicae*, ad ductum libelli sui: *Erleichterte Arabische Grammatik &c.* — *Privatim* interpretabitur *Genesin* Mosaicam, vel, si magis placuerit, dicta classica V. T. ita, vt tironum aequae ac profectorum rationem habeat. — *Grammaticam Hebraicam* tradet, e libro suo: *Ausführliche Hebr. Sprachlehre &c.* horis in tabula publica indicandis. — Neque dux deerit eorum studiis, qui in explicandis vocibus Hebraicis ad leges Grammaticas, vterius exerceri cupiant.

GEORG. FRID. WERNER Geometriam practicam & Architecturam civilem secundum propria dictata docebit. Ad alias praelectiones, in *Mathesin puram* vel applicatam spectantes etiam paratus.

LECTIONES EXTRAORDINARIAE.

IO. FRIDER. ROOS Philos. D. & P. P. E. O. *Historiam catholicam* s. *vniuersalem* h. VIII - IX. *historiam regnorum & rerum publicarum totius Europae* h. IV - V. tradet; eorum quoque desiderio satisfactorus, quibus *Pindari carmina selecta*, a Cceleb. Gedicke nuper edita, ipso duce perlegere erit volupe.

Præter ista Generosissimis Nobilissimisque Ciuibus de luculenta equitandi, pugnandi gladio saltandique palæstra, Anglicae, Gallicae & Italicae linguae scholis, per magistros eorum peritissimos, publice constitutos, abunde prospectum est.